

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ “ПСИХОЛОГІЯ”
(спеціалізація “Медична психологія”)
(для бакалаврів)**

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2010

Підготовлено доцентом кафедри медичної психології та психокорекції
Л. О. Федосовою

Затверджено на засіданні кафедри медичної психології
та психокорекції (протокол № 3 від 14.03.09)

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління
персоналом*

Федосова Л. О. Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи студентів з дисципліни “Вступ до спеціальності “Психологія” (спеціалізація “Медична психологія”) (для бакалаврів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. — 38 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, організацію та форми самостійної роботи студентів, рекомендації до самостійної роботи, вказівки до виконання контрольної роботи, теми контрольних робіт, питання до самоконтролю, критерії оцінювання знань студентів та список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2010
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2010

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма дисципліни “Вступ до спеціальності “Психологія” (спеціалізація “Медична психологія”) поєднує знання з різних сфер медичної та загальної психології, забезпечує професійну адаптацію майбутніх медичних психологів на ґрунті вивчення ними основних функцій медичного психолога, вимог до його особистості та організації трудової діяльності.

Мета курсу — забезпечити професійну компетентність майбутніх практичних і медичних психологів шляхом глибокого оволодіння знаннями з питань генези, розвитку та структури розладів психічних функцій, а також сформувати уміння та навички щодо діагностики розладів вищих психічних функцій та їх відновлення.

Зміст програми відповідає нормативним вимогам підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр і спеціаліст медичної психології.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ФОРМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студентів з дисципліни “Вступ до спеціальності “Психологія” потребує серйозної та стійкої мотивації, яка визначається необхідністю ефективної професійної діяльності.

Активізація самостійної роботи студентами може бути забезпечена такими факторами:

- 1) участю у творчій діяльності;
- 2) використанням у навчальному процесі активних методів навчання;
- 3) мотивуючими факторами контролю знань (рейтингова та накопичувальна системи оцінювання знань);
- 4) необхідністю обов’язкового виконання індивідуальних завдань;
- 5) розширенням обсягу знань з дисципліни у зв’язку з роботою з додатковою літературою.

Основним завданням організації самостійної роботи студентів з дисципліни “Вступ до спеціальності “Психологія” є навчити студентів свідомо працювати не тільки з навчальним матеріалом, але і з науковою інформацією, закласти основи са-

моорганізації та самовиховання, сформувані уміння та навички постійно підвищувати кваліфікацію.

При вивченні дисципліни “Вступ до спеціальності “Психологія”” взаємопов’язуються такі форми роботи: аудиторна; позааудиторна пошуково-аналітична; творча наукова.

Аудиторна самостійна робота реалізується в процесі лекційних, практичних і семінарських занять.

Під час практичного заняття студенти детально аналізують фактори, що впливають на процес проведення медико-психологічних досліджень, технологічні особливості проведення медико-психологічних досліджень у різних галузях медичної психології, методи та структурні технологічні процеси різних видів медико-психологічних досліджень.

У процесі практичних занять перевіряється засвоєння отриманих знань шляхом застосування попередньо підготовленого методичного матеріалу — тестів для виявлення ступеня опанування студентами необхідних теоретичних і практичних положень. Крім того, застосовуються такі форми аудиторної діяльності, як опитування, аналіз типових помилок, дискусії, семінари, рефлексійний аналіз розуміння матеріалу тощо. Підготовка до таких занять потребує ґрунтовної теоретичної і практичної самостійної роботи студентів.

При проведенні семінарів обговорюються попередньо визначені питання, до яких студенти готують тези виступів, реферати. При проведенні семінарів визначаються:

- уміння студентів аналізувати навчальний матеріал;
- здатність формулювати та відстоювати свою позицію;
- активність;
- можливість науково мислити;
- навички самостійної роботи з літературою, першоджерелами з дисципліни та методикою їх опрацювання;
- якість написання рефератів тощо.

Дискусії дозволяють виявити індивідуальні особливості розуміння обговорюваного питання, навчитись у творчій суперечці визначати істину, встановлювати особисту і спільну точки зору з обговорюваної проблеми. В процесі дискусії студенти збагачують зміст вже відомого матеріалу, впорядковують і закріплюють його.

Форми проведення семінарів і дискусій можуть бути різними. З дисципліни “Вступ до спеціальності “Психологія” застосовують такі форми:

- запитання і відповіді з коментарями;
- розгорнуті бесіди;
- дискусії за принципом “круглий стіл”;
- обговорення письмових рефератів студентів та їх оцінювання;
- вирішення проблемних питань та розбір конкретних ситуацій;
- в режимі “мозкова атака” або у формі “потоків ідей”;
- “майстер-класи”.

Позааудиторна робота з дисципліни “Вступ до спеціальності “Психологія” має характер пошуково-аналітичної і наукової роботи. Завдання, які виникають у студентів у процесі самостійної роботи, сприяють мисленню, формуванню умінь та навичок. Завдання для самостійної роботи поглиблюють та закріплюють знання та уміння, які студенти отримують на лекціях та практичних заняттях. Доцільними при вивченні дисципліни “Вступ до спеціальності “Психологія” є такі форми проведення самостійної роботи, як:

- пошук та огляд наукових джерел за заданою проблематикою;
- підготовка рефератів;
- формулювання понять;
- відповідальне виконання домашніх завдань;
- ретельна підготовка до семінарських занять і дискусій різних видів тощо.

Змістовий модуль I. Загальнотеоретичні питання медичної психології

Тема 1. Предмет і завдання медичної психології

Завдання: розглянути поняття, предмет, завдання та загальну історію розвитку медичної психології, розвиток психологічної науки в Україні, розділи медичної психології, методи дослідження, поняття про симптом, синдром, нозологію, отримати уявлення про етіологію та патогенез порушень психіки та поведінки, визначити вплив психічних факторів на соматичне здоров'я.

Форма звіту: конспект.

Теми рефератів

1. Розвиток психологічної науки в Україні.
2. Методи дослідження в медичній психології.

Література: основна [1–6; 8; 10];
додаткова [1; 7; 9; 11; 12]

Тема 2. Основи медичної психології

Завдання: визначити взаємозв'язок мозку та психіки, психосоматичні взаємозв'язки, розглянути теорії психосоматичних взаємовідношень (психоаналітичну, нейрогуморальну, фізіологічну, кортико-вісцеральну), рефлексорну природу психіки, розвиток психіки людини в онтогенезі, роль біологічних та соціальних чинників у формуванні психіки людини, визначити вплив психічних факторів на соматичне здоров'я людини, вчення про несвідоме, темперамент, характер та особистість, акцентуації характеру, розглянути психодинамічні підходи в медицині.

Форма звіту: конспект.

Теми рефератів

1. Взаємозв'язок мозку та психіки.
2. Вчення про несвідоме.
3. Психодинамічні підходи в медицині.
4. Рефлексорна природа психіки.

Література: основна [1; 3; 4; 8–10; 13–16];
додаткова [1; 3; 7; 9; 11; 12]

Тема 3. Основні науково-методичні підходи в медичній психології

Завдання: визначити основи клініко-психологічного дослідження, мету та завдання проведення клініко-психологічного дослідження, методи клініко-психологічного дослідження, розглянути основні методи визначення психологічного стану пацієнта в клініці, методи спостереження та самоспостереження, визначити цілеспрямованість психологічної бесіди, особливості роботи з медичною документацією, дати визначення психічного

здоров'я та рівнів психологічної адаптації людини, розглянути експериментально-психологічні методи в медичній психології та їх призначення, принципи побудови комплексного клініко-психологічного дослідження в клініці з урахуванням віку та культуральних особливостей пацієнтів, основні сучасні класифікації психічних та поведінкових розладів (МКХ-10, DSM-IV), підходи до обстеження хворих — клінічний, експериментально-психологічний, медико-психологічний, медико-соціальний, соціально-психологічний.

Форма звіту: конспект.

Теми рефератів

1. Мета і завдання проведення клініко-психологічного дослідження.
2. Основні методи визначення психологічного стану пацієнта в клініці.
3. Цілеспрямована психологічна бесіда: анамнез життя, анамнез захворювання (зі слів хворого та осіб, які знають хворого), опис психологічного стану.

Література: основна [2–4; 7; 9; 12; 13; 17; 18];
додаткова [1; 4; 5; 7; 9; 11; 12]

Тема 4. Зв'язок медичної психології з іншими дисциплінами

Завдання: розглянути міждисциплінарні зв'язки між медичною психологією та іншими дисциплінами (психіатрією, неврологією, наркологією, загальною психологією, патопсихологією, нейропсихологією, дефектологією, сексологією тощо), медико-психологічні аспекти в соматичній, психіатричній, психосоматичній клініках, особливості взаємодії лікаря та медичного психолога.

Форма звіту: конспект.

Теми рефератів

1. Основні сучасні класифікації психічних та поведінкових розладів (МКХ-10, DSM-IV).
2. Медико-психологічні аспекти в психіатричній клініці.

Література: основна [3; 4; 8–10; 13–18];
додаткова [3; 7–12]

Змістовий модуль II. Організація діяльності медичного психолога

Тема 5. Мета і завдання діяльності медичного психолога

Завдання: розглянути основні питання, що стоять перед медичними психологами (оцінювання психічного стану пацієнта, оцінювання змін у психічному стані хворого під впливом лікувальної терапії та психокорекції, диференційна діагностика, експертні питання — судово-психологічна, військово-психологічна, комплексна судова психолого-психіатрична експертиза), ознайомитися з методикою та особливостями отримання даних для діагностики, дослідження динаміки психічних порушень при проведенні медикаментозного лікування, участі в експертній роботі; участі в реабілітаційній роботі, дослідження недостатньо вивчених психічних захворювань, участі в психотерапії, визначити організаційну роль медичного психолога в діяльності психологічної служби медичних установ.

Форма звіту: конспект.

Теми рефератів

1. Основні питання, які виникають перед медичними психологами.
2. Дослідження динаміки психічних порушень при проведенні медикаментозного лікування.
3. Участь медичних психологів у реабілітаційній роботі.
4. Дослідження недостатньо вивчених психічних захворювань.

Література: основна [2; 5–7; 11–13; 16–18];
додаткова [1–5; 7; 9; 11; 12]

Тема 6. Основи організації діяльності медичного психолога, його функції

Завдання: визначити соціально-психологічні основи управління медичними колективами, суть понять “група”, “колектив”, “натовп”, розглянути соціально-психологічний клімат у колективі медичних працівників, особливості вивчення соціально-психологічного клімату в лікарняних установах різного про-

філію (амбулаторія, стаціонар, невідкладна швидка допомога), взаємодії медичного психолога з лікарями та соціальними працівниками, розглянути роль медичного психолога в організації діяльності медико-психологічної служби в медичній установі, ознайомитися з функціонуванням патопсихологічної лабораторії (визначити її мету та завдання, функціональні обов'язки психолога, нормативні документи, штатний розпис).

Форма звіту: конспект.

Теми рефератів

1. Соціально-психологічний клімат у колективах медичних працівників різного профілю.
2. Патопсихологічна лабораторія, її мета та завдання, функціональні обов'язки психолога, нормативні документи, штатний розпис.

Література: основна [1; 3; 4; 8; 9; 13–18];
додаткова [1; 7–10; 12]

Тема 7. Фахові, етичні та деонтологічні вимоги до медичного психолога. Особливості професійної діяльності в різних закладах

Завдання: розглянути основи медичної деонтології, створити професіограми медичного психолога, лікаря загальної практики (сімейного лікаря), хірурга, акушера-гінеколога, педіатра, стоматолога, лікарів медико-профілактичного напрямку, визначити професійні знання й уміння медичного психолога та його психологічні особливості, вимоги до особистості медичного психолога, особливості роботи медичного психолога у психіатричній клініці, клініках внутрішніх, хірургічних, онкологічних, стоматологічних, геронтологічних, акушерсько-гінекологічних, дитячих хвороб, особливості суїцидальної поведінки хворих з різними захворюваннями, розглянути психологічні аспекти болю, медико-психологічні аспекти танатології (ставлення хворих до смерті, психологічні стадії помирання, страх смерті та психологічна допомога умираючому), особливості роботи медичного персоналу у відділеннях паліативної медицини, поняття “евтаназія”, її оцінку з позицій медичної етики та правові аспекти.

Форма звіту: конспект.

Теми рефератів

1. Професіограми медичного психолога, лікаря загальної практики.
2. Вимоги до особистості медичного психолога.
3. Психологічні аспекти болю.
4. Особливості роботи медичного персоналу у відділеннях паліативної медицини.

Література: основна [4–7; 9; 11; 12; 14; 17];
додаткова [1–4; 6; 9; 10; 12]

Тема 8. Основи взаємодії “медичний психолог — пацієнт”. Психологія лікувального процесу

Завдання: розглянути особливості психології хворого, ставлення до хвороби, психології лікувального процесу, психологічні аспекти лікарської діяльності, відносин “лікар — хворий”, ятрогенний, дидактогенний, психосоматичний підхід у сучасній медицині, ознайомитися з поняттям “валеологія”, визначити місце валеології в системі наук про здоров’я людини, дати визначення поняття “здоров’я” за ВООЗ, вивчити його критерії, розглянути основні сучасні методи психотерапії, методи та техніку проведення раціонального переконання, сугестії у стані бадьорості (навіювання), ауторелаксації.

Форма звіту: конспект.

Теми рефератів

1. Відносини “лікар — хворий”.
2. Психосоматичний підхід у сучасній медицині.
3. Валеопсихологія, валеопедагогіка.
4. Визначення поняття “здоров’я” ВООЗ, його критерії.
5. Методи та техніка проведення раціонального переконання, сугестії у стані бадьорості (навіювання), ауторелаксації.

Література: основна [1–4; 8; 9; 11–15; 18];
додаткова [1; 7–9; 11; 12]

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Крім аудиторних занять, навчальні плани з навчальної дисципліни “Вступ до спеціальності “Психологія” передбачають самостійну роботу студентів, яка має на меті формування пізнавальної активності, засвоєння основних вмінь та навичок роботи з навчальним матеріалом, поглиблення та розширення вже здобутих знань, підвищення рівня організованості студентів.

Особливої уваги при самостійному опрацюванні зазначеної в навчально-тематичному плані тематики потребують розділи, за якими не передбачено лекції.

У процесі самостійної роботи студенти мають оволодіти вміннями та навичками:

- організації самостійної навчальної діяльності;
- самостійної роботи в бібліотеці з каталогами;
- праці з навчальною, навчально-методичною, науковою, науково-популярною літературою;
- конспектування літературних джерел;
- роботи з довідковою літературою;
- опрацювання статистичної інформації.

Кожен студент повинен вміти раціонально організувати свою навчальну діяльність. Важливим є вміння скласти план своєї роботи, чітко визначити її послідовність. Необхідно, щоб план самостійного навчання був реальним і його виконання дало плідні наслідки у навчальному процесі.

Для успішної самостійної роботи значну частину часу студент витрачає на роботу в бібліотеці. Треба розуміти сутність складання алфавітного й тематичного каталогів, вміти швидко знаходити в них необхідну літературу, знати особливості бібліографічного шифрування. Для плідної роботи з літературними джерелами студентові корисно скласти бібліографію, заповнити бібліографічні картки на необхідні книги, брошури або статті. Для роботи у провідних бібліотеках Києва студенту треба знати їх структуру, спеціалізацію окремих підрозділів, вміти користуватися різноманітними каталогами, правильно заповнювати бланки вимог на літературу тощо.

Відібрана для самостійного опрацювання література може бути різною і за обсягом наукових даних, і за характером їхнього викладу. Потрібно відібрати необхідний для опрацюван-

ня матеріал (глави, розділи, підрозділи тощо), а також розсортувати його за важливістю (що для детального вивчення, а що для ознайомлення). Процес читання має відбуватися повільно, вдумливо, до незрозумілих питань слід обов'язково повертатися, наводити додаткові довідки, щоб зрозуміти сутність думки автора. Значення незнайомих термінів треба одразу ж з'ясовувати за тлумачними словниками, енциклопедіями або спеціалізованими довідниками. У процесі роботи з літературою корисно робити виписки найважливіших думок, формулювань, висловів на окремих аркушах паперу із зазначенням автора, джерела, сторінок і абзаців. Для кращого засвоєння матеріалу, розвитку творчого мислення основний зміст прочитаного доцільно формулювати у вигляді тез. Конспект є стислим викладом основної сутності опрацьованого літературного матеріалу. Він має бути стислим, змістовним і записаним своїми словами і формулюваннями. Класичні визначення, оригінальні думки, вислови треба записувати в конспект повністю, даючи посилання на автора, джерело і сторінку. У процесі конспектування важливо дотримуватися логічного зв'язку окремих складових тексту. У конспекті можна підкреслювати найважливіші теоретичні положення, визначення, висновки і робити помітки на полях. Систематичне конспектування опрацьованого матеріалу сприяє процесу мислення, активізує вміння формулювати свої думки в короткій змістовній формі, допомагає кращому засвоєнню навчального матеріалу.

Для цілісного уявлення про навчальну дисципліну “Вступ до спеціальності “Психологія” студентів необхідно користуватися довідковою літературою: енциклопедіями, енциклопедичними словниками, галузевими довідниками тощо.

Вивчення курсу “Вступ до спеціальності “Психологія” супроводжується складанням схем, графіків, таблиць з їхнім подальшим аналізом. Схеми, які складають студенти, повинні бути наочними, змістовними, логічно обґрунтованими. Великий обсяг цифрової, медичної чи психологічної інформації доцільно зводити у таблиці, це впорядковує дані, робить їх зручними для сприйняття.

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Навчальним планом дисципліни “Вступ до спеціальності “Психологія” передбачено контроль засвоєння знань у вигляді виконання контрольної роботи реферативного типу.

Контрольна робота має на меті виявити ступінь засвоєння студентами понять про норму та аномалію психічного розвитку; порушення окремих психічних процесів; про психогенні порушення, акцентуації характеру та психопатії; органічні розлади та розлади внаслідок ендогенно-процесуального захворювання; методи психологічної допомоги дітям з відхиленнями від нормального розвитку.

Тему контрольної роботи з дисципліни “Вступ до спеціальності “Психологія” визначає викладач.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Історія медичної психології.
2. Розділи медичної психології.
3. Уявлення про етіологію та патогенез порушень психіки та поведінки.
4. Мозок та психіка.
5. Психологія свідомості та самосвідомості.
6. Темперамент, характер та особистість, акцентуації характеру.
7. Теорії психосоматичних взаємовідношень: психоаналітична, нейрогуморальна, фізіологічна, кортико-вісцеральна.
8. Розвиток психіки людини в онтогенезі.
9. Основи клініко-психологічного дослідження.
10. Методи клініко-психологічного дослідження.
11. Метод спостереження і самоспостереження.
12. Робота з медичною документацією.
13. Експериментально-психологічні методи в медичній психології та їх призначення.
14. Принципи побудови комплексного клініко-психологічного дослідження в клініці з урахуванням віку та культуральних особливостей пацієнтів.
15. Міждисциплінарні зв'язки між медичною психологією та іншими дисциплінами: психіатрією, неврологією, нарколо-

гією, загальною психологією, патопсихологією, нейропсихологією, дефектологією, сексологією тощо.

16. Медико-психологічні аспекти в соматичній та психосоматичній клініках.
17. Взаємодія лікаря та медичного психолога.
18. Методика та особливості організації діяльності.
19. Аспекти діяльності: отримання даних для діагностики, участь в експертній роботі, участь у психотерапії.
20. Соціально-психологічні основи управління медичними колективами.
21. Група, колектив, натовп.
22. Роль медичного психолога в організації діяльності медико-психологічної служби в медичній установі.
23. Основи медичної деонтології.
24. Професійні знання й уміння медичного психолога та його психологічні особливості.
25. Особливості роботи медичного психолога у стаціонарах різного профілю.
26. Медико-психологічні аспекти танатології.
27. Ставлення до хвороби.
28. Хворий та медичне середовище.
29. Ятрогенії, їх види та профілактика. Дидактогенії.
30. Валеологія. Місце валеології в системі наук про здоров'я людини.
31. Психогігієна, психопрофілактика.
32. Рівні психологічної адаптації людини.
33. Основні сучасні методи психотерапії.
34. Психологія лікувального процесу.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Історія становлення медичної психології.
2. Актуальні проблеми сучасної медичної психології.
3. Предмет і завдання медичної психології.
4. Сучасні уявлення про етіологію та патогенез порушень психіки та поведінки.
5. Розділи медичної психології.
6. Мозок і психіка. Взаємозв'язок мозку та психіки.

7. Психосоматичні взаємозв'язки. Теорії психосоматичних взаємовідношень: психоаналітична, нейрогуморальна, фізіологічна, кортико-вісцеральна.
8. Рефлекторна природа психіки.
9. Розвиток психіки людини в онтогенезі.
10. Роль біологічних та соціальних чинників у формуванні психіки людини.
11. Вплив психічних факторів на соматичне здоров'я людини.
12. Психологія свідомості та самосвідомості.
13. Вчення про несвідоме.
14. Темперамент, характер та особистість, акцентуації характеру.
15. Психодинамічні підходи в медицині.
16. Сучасні методи дослідження в медичній психології.
17. Основні методи визначення психологічного стану людини.
18. Експериментально-психологічні методи, їх призначення. Проективні та психометричні тести.
19. Метод спостереження і самоспостереження.
20. Цілеспрямована психологічна бесіда: анамнез життя, анамнез захворювання (зі слів хворого та осіб, які знають хворого), опис психологічного стану.
21. Поняття про симптом, синдром, нозологію.
22. Основні види розладів відчуттів та сприйняття в загальній клінічній практиці.
23. Основні види розладів пам'яті в загальній клінічній практиці.
24. Основні види розладів уваги в загальній клінічній практиці.
25. Розлади емоцій у клінічній практиці.
26. Хворобливі зміни потягів, волі та поведінки.
27. Загальна характеристика психічних розладів при різних видах патології.
28. Психічне реагування на захворювання.
29. Проблеми залежної поведінки (алкоголізм, наркоманія тощо) та роль медичного психолога.
30. Проблеми саморуйнівної поведінки і роль медичного психолога.
31. Немедикаментозні та альтернативні методи лікування психічних і поведінкових розладів.
32. Історія розвитку медичної етики та деонтології.

33. Основи медичної деонтології.
34. Проблеми етики та деонтології у медичній психології.
35. Конфіденційність, повага особистості пацієнта (клієнта), його свободи та незалежності, честі й гідності, позиція “не зашкодити” в діяльності медичного психолога.
36. Професійна компетентність як основа діяльності медичного психолога.
37. Роль медичної психології в загальній клінічній практиці.
38. Організація психологічної служби в лікувальних закладах.
39. Терапевтичний альянс медичного психолога та лікаря в обстеженні й лікуванні проблемних пацієнтів.
40. Праця медичного психолога у психіатричному закладі.
41. Медичний психолог у системі лікування та реабілітації в лікувально-профілактичних закладах (терапевтичного й хірургічного профілю).
42. Робота медичних психологів у кризових центрах.
43. Праця медичного психолога в закладах соціальної допомоги інвалідам.
44. Міждисциплінарні зв'язки між медичною психологією та іншими дисциплінами: психіатрією, неврологією, наркологією, загальною психологією, патопсихологією, нейропсихологією, дефектологією, сексологією тощо.
45. Медико-психологічні аспекти в соматичній, психіатричній, психосоматичній клініках.
46. Методика оцінювання психічного стану пацієнта.
47. Методика оцінювання змін у психічному стані хворого під впливом лікарської терапії та психокорекції.
48. Методика проведення диференційної діагностики.
49. Методика та особливості отримання даних для діагностики.
50. Методика оцінювання динаміки психічних порушень при проведенні медикаментозного лікування.
51. Експертні питання: судово-психологічна, військово-психологічна, комплексна судова психолого-психіатрична експертиза.
52. Підходи до проведення реабілітаційної роботи.
53. Особливості дослідження недостатньо вивчених психічних захворювань.
54. Участь медичного психолога в психотерапії.

55. Соціально-психологічні основи управління медичними колективами.
56. Соціально-психологічний клімат у колективі медичних працівників.
57. Особливості вивчення соціально-психологічного клімату в лікарняних установах різного профілю (амбулаторія, стаціонар, невідкладна швидка допомога).
58. Взаємодія медичного психолога з лікарями та соціальними працівниками.
59. Роль медичного психолога в організації діяльності медико-психологічної служби в медичній установі.
60. Патопсихологічна лабораторія, її мета та завдання, функціональні обов'язки психолога, нормативні документи, штатний розпис.
61. Робота з медичною документацією.
62. Катамнестичний аналіз медичної документації.
63. Принципи побудови комплексного клініко-психологічного дослідження в клініці з урахуванням віку та культуральних особливостей пацієнтів.
64. Основні сучасні класифікації психічних та поведінкових розладів (МКХ-10, DSM-IV).
65. Психограма медичного психолога.
66. Основні принципи професійної діяльності медичного психолога: загальна характеристика.
67. Професійна компетентність медичного психолога: визначення та основні складові.
68. Вимоги до моральних, комунікативних, інтелектуальних якостей медичного психолога, його самосвідомість.
69. Професіограми медичного психолога, лікаря загальної практики (сімейного лікаря), хірурга, акушера-гінеколога, педіатра, стоматолога, лікарів медико-профілактичного напрямку.
70. Професійні знання й уміння медичного психолога та його психологічні особливості.
71. Особливості роботи медичного психолога в психіатричній клініці.
72. Особливості роботи медичного психолога в клініках внутрішніх, хірургічних, стоматологічних хвороб.
73. Особливості роботи медичного психолога в клініках акушерсько-гінекологічних, дитячих хвороб.

74. Особливості роботи медичного психолога в клініках онкологічних, геронтологічних хвороб, відділеннях лікування СНІДу.
75. Особливості суїцидальної поведінки хворих з різними захворюваннями.
76. Психологічні аспекти болю.
77. Медико-психологічні аспекти танатології: ставлення хворих до смерті, психологічні стадії помирання, страх смерті та психологічна допомога умираючому.
78. Особливості роботи медичного персоналу у відділеннях паліативної медицини.
79. Евтаназія, її оцінка з позицій медичної етики та правові аспекти.
80. Психологія хворого. Ставлення до хвороби.
81. Психологія лікувального процесу.
82. Хворий та медичне середовище.
83. Психологічні аспекти лікарської діяльності.
84. Відносини “лікар — хворий”.
85. Ятрогенії, їх види та профілактика.
86. Психосоматичний підхід у сучасній медицині.
87. Валеологія. Місце валеології в системі наук про здоров'я людини.
88. Валеопсихологія, валеопедагогіка. Визначення поняття “здоров'я” ВООЗ, його критерії. Визначення психічного здоров'я та рівнів психологічної адаптації людини.
89. Психогігієна, психопрофілактика.
90. Основні сучасні методи психотерапії.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Оцінки “**відмінно**” заслуговує відповідь студента, що виявляє бездоганні знання теоретичного курсу в повному обсязі, розуміння напрямів і методів прикладного застосування соціологічних теорій, вміння обирати методи дослідження залежно від його проблематики, вміння розробляти інструментарій дослідження, чітке розуміння процедур кожного методу; при цьому також враховується його активність на семінарських (практичних, лабораторних) заняттях, виконання передбаченого програмою обсягу самостійної роботи.

Оцінки “добре” заслуговує відповідь студента, який розкрив всі питання екзаменаційного білета, виявляючи при цьому знання теоретичного курсу в повному обсязі, розуміння напрямів і методів прикладного застосування соціологічних теорій, вміння обирати методи дослідження та розробляти інструментарій, здатність уявляти процедури кожного методу; при цьому також враховуються його активність на семінарських (практичних, лабораторних) заняттях, виконання передбаченого програмою обсягу самостійної роботи.

Оцінки “задовільно” заслуговує відповідь, яка виявляє знання теоретичного курсу в неповному обсязі та уявлення щодо процедур дослідження і розробки інструментарію, але містить неточності, помилки, неповноту аргументації; при цьому також враховується його активність на семінарських (практичних, лабораторних) заняттях, виконання передбаченого програмою обсягу самостійної роботи.

Оцінки “незадовільно” заслуговує відповідь студента, яка виявляє незнання навчального матеріалу в межах програми навчального курсу та нездатність розробляти інструментарій і застосовувати процедури дослідження; при цьому також враховується його активність на семінарських (практичних, лабораторних) заняттях, виконання передбаченого програмою обсягу самостійної роботи.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Ассаджоли Р.* Психосинтез: теория и практика. — М.: Refl-Book, 1994. — 314 с.
2. *Блейхер В. М., Крук И. В.* Патопсихологическая диагностика. — К.: Здоровье, 1986. — 280 с.
3. *Бурлачук Л. Ф., Морозов С. М.* Словарь-справочник по психологической диагностике / Отв. ред. С. Б. Крымский. — К.: Наук. думка, 1989. — 200 с.
4. *Вітенко І. С.* Загальна та медична психологія. — К., 1994.
5. *Гамезо М. В., Домашненко И. А.* Атлас по психологии. — М., 1986.
6. *Годфруа Ж.* Что такое психология: В 2 т. — М.: Мир, 1992.

7. Головаха Е. И., Панина Н. В. Психология человеческого взаимопонимания. — К., 1990.
8. Грановская Р. М. Элементы практической психологии. — СПб.: Свет, 1997. — 608 с.
9. История зарубежной психологии / Под ред. П. Я. Гальперина, А. Н. Ждан. — М.: Изд-во Моск. ун-та, 1985. — 344 с.
10. Клиническая психология: Учебник / Под ред. Б. Д. Карвасарского. — СПб.: Питер, 2002. — 960 с. — (Серия “Золотой фонд психотерапии”).
11. Клиническая психология и психофизиология: Учеб. пособие. / Под ред. Г. М. Яковлева. — СПб.: ЭЛВИ-СПб., 2003. — 296 с.
12. Менделевич В. Д. Клиническая и медицинская психология: Учеб. пособие / В. Д. Менделевич. — 5-е изд. — М.: МЕДпресс-информ, 2005. — 432 с.
13. Основи загальної психології / За ред. С. Д. Максименка. — К., 1998.
14. Основи практичної психології: Підруч. для вищ. навч. закладів освіти / Кол. авт.: В. Г. Панок, Н. В. Чепелева, Т. М. Титаренко та ін. — К.: Либідь, 1998. — 450 с.
15. Основи психології: Підручник / За заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. — К.: Либідь, 1997. — 632 с.
16. Практическая психология: Учебник / Под ред. М. К. Ту-тушкиной. — СПб.: Дидактика Плюс, 1998. — 336 с.
17. Психология: Словарь / Под общ. ред. А. В. Петровского, М. Г. Ярошевского. — М.: Политиздат, 1990. — 494 с.
18. Психологічний словник / За ред. В. І. Войтка. — К.: Вища шк., 1982. — 216 с.
19. Психологія / За ред. Ю. Л. Трофимова. — К., 1998.
20. Хрестоматия по общей психологии. Психология мышления / Под ред. Ю. Б. Гиппенрейтер. — М.: Изд-во Моск. ун-та, 1981, — 400 с.

Додаткова

1. Авруцкий Г. Я., Недува А. А. Лечение психически больных: Руководство для врачей. — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: Медицина, 1988 — 528 с.
2. Андреева Т., Красовский К. Что потребляют Ваши пациенты, кроме воздуха, воды и пищи? Книга для врача. — К., 1999. — 199 с.

3. *Атлас* топической диагностики заболеваний нервной системы / А. П. Ромоданов, Н. М. Мосийчук, Э. И. Холопченко. — 2-е изд., перераб и доп. — К.: Вища шк., 1987. — 231 с.
4. *Беседин А. Н., Липатов И. И., Тимченко А. В., Шапарь В. Б.* Книга практического психолога: Ч. 1. — Х.: РИП “Оригинал”, фирма “Фортуна-пресс”, 1996. — 302 с.
5. *Беседин А. Н., Липатов И. И., Тимченко А. В., Шапарь В. Б.* Книга практического психолога: Ч. 2. — Х.: РИП “Оригинал”, фирма “Фортуна-пресс”. — 1996. — 424 с.
6. *Ермолаева М.* Практическая психология старости. — М.: Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2002. — 320 с. (Серия “Как стать психологом”).
7. *Краткий* психологический словарь / Сост. Л. А. Карпенко; Под общ. ред. А. В. Петровского, М. Г. Ярошевского. — М.: Политиздат, 1985. — 431 с.
8. *Максимова Н. Ю., Милютин Е. Л., Пискун В. М.* Основы детской патопсихологии: Учеб. пособие. — К.: НПЦ Перспектива, 1999. — 432 с.
9. *Психіатрія* / О. К. Напреенко, І. Й. Влох, О. З. Голубков; За ред. проф. О. К. Напреенка. — К.: Здоров’я, 2001. — 584 с.
10. *Рубинштейн С. Л.* Проблемы общей психологии. — 2-е изд. — М.: Педагогика, 1976. — 416 с.
11. *Рустанович А. В., Шамрей В. К.* Клиническая психиатрия (в схемах, таблицах и рисунках). — СПб., 2001. — 203 с.
12. *Юрьева Л. М.* История. Культура. Психические и поведенческие расстройства. — К.: Сфера, 2002. — 314 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Організація та форми самостійної роботи студентів...	3
Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів	11
Вказівки до виконання контрольної роботи	13
Теми контрольних робіт	13
Питання для самоконтролю	14
Критерії оцінювання знань студентів	18
Список літератури.....	19

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *С. М. Толкачова*
Комп'ютерне верстання *А. М. Голянда*

Зам. № ВКЦ-4751

Формат 60×84/₁₆. Папір офсетний.

Друк ротажійний трафаретний. Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. ХХ

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*